Waerachtich verhael van de seer Heerlicke eñ triumphante Crooninghe/ des Deurluchtichsten Coninck IACOBVS, Coninck van Schotlant/ hoe zijne Coninckl icke Majesteyt gecroont is met grooter Solemniteyt ende Triumphe/ binnen Westmunster/ een half ure gaens van de stadt Londen/ als Coninck van Enghelant/ ende Yrlandt/ op S. Jacobs dach/ den xxv. Julij/ na den ouden stijl/ Anno 1603.

Gedruckt tot Leyden/ By Jan Claesz. van Dorp/ in de verguldе Son. Anno 1603.

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK

Waerachtich verhael
Van de Crooninghe des Deurluchtichſten Coninck Iacobus, Coninck van Schotlant/ hoe hy gecroont is binnen Weſtmunſter/ als Coninck van Engelant/ ende Yrlant/ op den vijf en twintichſtẽ Julij/ S. Jacobs dach/ na den ouden ſtijl/ Anno M. VJC. JJ.

IN den eerſten is ghecomen de Coninckliicke Majeſteyt met zijn Heeren/ van Witwael te water binnen Weſtmunſter/ aldaer de ſtraten hebben met lieſen gheſtroyt geweeſt/ ende met blaeu Laecken ghelept/ daer den Coninc over ghegaen is tot in de kerck van Weſtmunſter. Doen zijnder voor eerſt gecomen de Herauten van den Coninck/ ende hebben de Trompettẽ gheblaſen/ ende geroepen datter ſtilte onder het volck ſoude zijn: ſo zijn daer na ghevolcht de Schiltknechten die naer het Ridderſchap ſtaen/ ghecleet met roode Schaerlaken tabbaerts/ ghevoedert met wit Armoſijn/ ende waren inde xl. ſterck/ ende ginghen met paren. Als die ghepaſſeert waren/ zijn gevolcht de Ridders/ ghecleet zijnde in wit Satijn/ daer over eenen paertſen Satijnen Tabbaert/ gevoedert met wit Armoſijn/ voorts eenen wittẽ hoet/ een witte pluyme/ ende witte kouſſen ende ſchoenen/ eñ inde hant hebbende een maniere van eẽ Hellebaert/ maer ſo groot niet/ ende oock ſo lanck niet/ ontrent tſeſtich ſterck. Hier na zijn gevolcht de Sanghers/ met de Coralen/ die onder den Orgel ſongen als de Coninck ghecroont wiert. Hier naer zijn ghevolcht alle de Biſſchoppen met Kaſuffels aen/ die ſeer ſtijf van Gout waren/ ende in maniere ghelijck de Proſeſſie pleech te zijn in het Pauſdom/ die waren ſterck in de dertich. Daer naer zijn ghevolcht ontrent xl. Heeren/ ghecleet meeſt in wit Satijn/ ende eenen rooden Schaerlaken tabbaert/ gevoedert met wit bont met zwarte ſtippels/ achter een kapken/ met een langen ſteert tot by de Aerde/ ende weder

opgaende vast gemaeckt aen den tabbaert/ met grote wijde mouwen/ met sulck bont gevoedert als vozen/ maer die mouwen cort. Daer naer zijn ghevolcht xiiij. groote Heeren/ die hadden elck een Croone/ sommighe aen haer armen/ ende sommighe in haer handen/ ende die Croonen hadden xiiij. tacken/ op elckē tack een perel die seer groot was/ wel so groot als een erte/ ende waren gecleet in wit satijn/ ende tabbaerts van root Schaerlaken/ ende bont als vozen/ dan achter eenen wittē lap bont/ van wit ende zwarte stippelen/ van dier grootte als aen de kasuffels hanget/ int ronde/ eñ twee strepen bont van het midden van den rugge tot vozen toe/ de bzeete van een hant/ waren aen die rechte zijde. Hier naer zijn gevolcht twee groote Heeren/ hebbende elck eē roede van Gout/ lanc ontrent een elle oft meer/ aen hebbende elck eenen roodē Fluweelē tabbaert/ vooz met eenen bzeeden bant vast ghemaeckt/ ende het bont op den rugghe ende inde zijden als vozen: Op haer hoofden een roodt Fluweel mutsken/ hooghe boven eenen quast van rode sijde/ ende daer op een Croone als vozen/ die de Heeren dzoeghen: den opslach van het mutsken was bont/ als vozen. Daer naer zijn gevolcht noch ontrent tsestich groote Heeren/ met roode sijden kamelotten tabbaerts/ met wit Armosijn gevoedert/ ende gecleet in wit Satijn/ de mouwen van die tabbaerts cozt ende wijt/ als vozen/ tot over den elleboghe. Hier na zijn gevolcht twaelf Heeren elck eenen Scepter van Gout/ of vergult/ den Scepters onder met knoopen/ ende boven met een keysers Croone/ daer op ghemaeckt/ ende dese Heeren waren nu al te male ghecleet van eener cleedinghe tot den Coninck toe/ sy hadden om haer lijf de maniere van eenen tabbaert/ met cozte mouwē van root Fluweel/ vooz met eenen bant op die bozst vast gemaeckt/ wit ende zwart/ bont/ als vozen: achter op den rugge ende inde sijden het bont als vozen/ ende roode Fluweelen mutskens met bont ommeslach ende met croonkens. Hier naer is ghevolcht het Conincklijcke zweert/ stekende inde scheede/ met gouden bandekens de scheede beleyt/ ende Gouden kettinckskens/ in de plaets van het hangsel. Dese Heeren gecleet als vozen in root Fluweel/ ende wit bont gevoedert ende een mutsken met een Croonken/ als vozen. Daer naer eenen goudē Werelt vā eenē Heere gedzagē op zijn hant/ gecleet als vozē. Daer naer die Croone op een root Fluweelen kussen ghedzaghen/ van twee Heeren/ ghecleet als vozen. Daer naer quam den Coninck onder een root kamelot cleet/ ghedzaghen boven zijn hooft van vier Bisschoppen/ aen elcken stock daer men het cleet mede dzoech hinghen vier clootkens van silver. Den Coninck was ge-

cleet gelijck die Heeren/ sulcken mutſken ende tabbaert/ ende ee-
nen bandt van Diamanten ende costelicke ghesteenten over zijn
schouwer/ ende onder zijnen arm deur/ ontrent eenen vinger breet.
Hier naer zijn ghevolcht ontrent xl. Hertsiers eer de Coninginne
quam/ maer die Hertsiers waren sterck Cxl. de reste volchden de
Coninginne achter naer. Die Hertsiers hadde roode Schaerlaken
Rocken/ voor met stricken gemaeckt van geslagen Gout/ voor en
achter vol/ ende daer de Roose achter ende voren op van geslagen
Gout/ wel eenen vinger breet het Gout hooger als het laecken/ en
met lange panden: op die panden ses zwarte Fluweelen boorden/
den rock met pijpen aen den armen/ ende voor eenen geheelen boe-
sem op die schouderen toe/ ende inde sijden. Voorts is gevolcht
de Coninginne nae die xl. Hertsiers/ met eenen Hemel boven het
hooft gedraghen van vier Heeren/ gelijck den Coninck. De Co-
ninginne was inden hangenden hayre/ met een bant van steenen/
te weten/ Diamanten/ Saphyren/ Torkoysen/ ende andere coste-
licke ghesteenten. Den bant was ontrent twee vingeren breet/ die
was op haer bloot hooft ghedaen/ ende hadde eenen rooden Flu-
weelen tabbaert aen/ met wit bont/ ende zwarte stippelen/ en den
steert vanden tabbaert werde achter gedragē van xiiij. Gravinnē/
mede in het root gecleet/ maer sy en waren niet dē hangendē hayre
niet. Daer naer zijn gevolcht de rest van die Hertsiers/ ende jonge
Dochters/ die de Coninginne dienden.

In sulcken staet is den Coninck met die Coninginne ende die
Heeren in die Westmunstersche kerck gecomē/ met grote vreucht
van die aensienders/ ende groot geroep van die gemeenten dat sy
den Coninck den segen wensten/ ende oock die Coninginne.

Dit is het ghene dat ick self met mijne ooghen ghesien hebbe.
Doe den Coninck met zijn Heeren in die Kerck was/ so is die be-
waert geweest dat daer niemant in en conde/ want daer waren te
veel Hertsiers voor ende in die Kerck/ dat ick daer moeste voor
blijven staen: Maer een van mijn vrienden is ontrent een ure eer
den Coninck quam/ in die Kerck gheraeckt/ met dē Ambassadeur
van Denemercken/ ende ginck voor knecht mede in/ so dat hy mij
mondelinck geseyt heeft wat daer is geschiet: maer ick quam daer
in als de Coninginne de Croon werde opghesett/ maer ick kondet
qualick sien/ door oorsake dat die deure van het Koer seer vol Hee-
ren ende Hertsiers stont/ soo stont mijnen vrient op eenen steenen
muer/ dat hijt wel conde sien.

Als den Coninck op het Koer was/ so heeftmen hem geset eenen

 stoel

stoel met een root Fluweelen Cussen/ so namē hem twee Bisschoppen ende setteden hem neder/ ende twee ander hadden een ander Cussen/ ende hebben hem dat onder zijn voeten geleyt/ ende in dier manieren hebben sy de Conninginne neven den Coninc geset/ ende met een Oratie die de Bisschoppen deden hebben sy ten lesten gebraecht tot alle die Heeren of sy den Coninck begeerden te Cronē/ ende onderdanich te zijn/ ende zijn Croon helpen beschermen/ ende te doen gelijck goede onderdanen schuldich zijn te doen? Daer op sy hebben geroepen met gemeynder stemme/ Jae/ so dat het geroep lange duerde/ so lange als de Trompetten bliesen/ ende de Keteltrommen sloegen. Voorts isser noch yet anders gevraecht/ dat dē persoon onbekent is/ waer van men wederom die Trompettē geblasen ende de Keteltrommen geslagen heeft/ ende gheroepen als voren. Voorts isser gevraecht offe die Conninginne kenden voor haer lants vrouwe/ ende haer oock alle trou eñ bystant beloofden? Waer van sy oock hebben geroepen/ Jae/ met grooten triumphen van Trompetten ende Keteltrom. Dit gedaen zijnde so hebben die vier Bisschoppen den Coninck genomen/ ende hebben hem op het Koer geleyt/ vijf of ses trappē op/ daer lach het al met Fluweel daer die Heeren gingen/ ende sy namen den Coninck ende setteden hem in eenen stoel/ ende den stoel was al met Fluweel behangen: so hebben dese vier Bisschoppen den Coninck met grooter eerdiedinge ende magnificentie ghenomen/ ende hebben hem het wambaes los gedaen/ ende de mouwen/ so dat het al te mael met lussen ende knoopen gemaeckt was/ dat het terstont al te mael opē was/ so is den Bisschop van Cantelberch gecomen/ ende heeft een dooskē van Gout gehadt/ ende heeft dat open gedaen/ ende heeft daer eenige Olie wt genomen met zijn vingheren of met eenich instrument/ ende heeft den Coninck daer mede gesalft aē zijn voorhooft/ aen zijn borst/ ende onder beyde zijn armen/ ende hebben hem terstont weder gecleet. Doen hebben die vier Bisschoppen die Croon genomen/ ende hem op het hooft geset/ met sulcker grooter eeren van Trompetten ende Orgelen ende singen onder den Orgel/ dat het een lust was om hooren. Doen heeftmen daer den Coninc den eedt van het Lant voorgehouden/ ende den Coninck heeft haer belooft haer privilegien te vermeerderen/ ende niet te verminderen. Den Coninck heeft haer wederom afghevraecht of sy die Croone willen helpen beschermen voor alle verraderie/ ofte Oorloge/ ende voor alle het gene dat de Croone soude hinderlick zijn? Waer op sy hebben geantwoort Ja/ met grooten triumphen/ van Orghels

ende

ende Trompetten: Ende om den eedt te bevestigē/ so zijnde grote
Heeren ghecomen tot den Coninck/ vanden meesten tot den min-
sten/ ende den eenen voor den anderen na hebbē op haer knyen ge-
vallen/ ende de twee voorste vingeren aen de Croone gesteken/ ende
de Coninckx hant gecust/ met grooter eerbiedinge/ van den eersten
tot den lesten. Doen dat gedaen was / so heeftmen den Coninck
wederom gebrocht neven de Coninginne. Doen hebben die voor-
noemde Bisschoppen die Coninginne genomē ende gebracht daer
den Coninck geseten hadde/ende haer neder geset op den stoel daer
den Coninck in gecroont was/ ende niet veel Ceremonien eñ eer-
biedingen de Croon op het hooft geset/ met groot jolijt/ singē ende
Orgelen/ ende van Trompetten ende Keteltrommen/ soo dat ick
niet en soude connen schrijven die magnificentie die men daer ge-
bruyckte. Doen hebben sy/ te weten die vier Bisschoppen/ de Co-
ninginne wederom genomen ende geset neven dē Coninck. Daer
eenen tijt lanck geseten hebbende/ is ten lesten den Coninck eenen
grooten kop Wijn gepresenteert/ welcken kop was van Gout. Eñ
den Milort Meyer gebrocht ende aenghesproken hebbende/ heeft
hy hem bevolen te zijn een getrou Heer over de stadt van Londen/
ende wel sorge te dragen voor de ghemeente/ ende voor oproer/ dat
hy wel soude toesien om sulcx te beletten met lijf goet ende bloet/
also een ghetrou Dienaer betaemt/ soo heeft Milort Meyer hem
sulcx beloofst te doen na zijnder macht. Daer op heeft hem den Co-
ninck den Cop Wijn gebrocht/ ende den Cop gheschoncken / met
zijn beste Harnas op een na/ ende zijn beste Sweert op een na/ ge-
lyck de costuyme is. Waer van Milort Meyer den Coninck hoo-
gelick heeft bedanckt/ met grooter eerbiedinge. Dit gedaen zijnde
heeftmen den Coninck noch eenen schoonen gouden Cop ghepre-
senteert/ welcken Cop den Coninc gebrocht of toegedroncken heeft
des Coninckx Tornoyer of zijnen Campioen/ op conditie van hem
te gebruycken in eenighe Tornoyen/ in plaets van Coninckx per-
soon. Waer van den Heere den Coninck heeft bedanckt van sulc-
ken offitie/ met grooter reverentie. Den Coninck heeft hem daer
toe ghescboncken het beste Harnas op twee na/ met het Sweert.
Doen heeft den voorseyden Heere gebraecht tot alle die Heeren die
daer present waren/ ofter yemandt ware teghenwoordich die yet
wiste te seggen op de Conincklicke Majesteyt/ daer mede sy hem
wisten te beschuldigen in eenigen deele/ hy wilde het selfde in eenē
Camp verantwoorden/ ende nam zijn handtschoen ende wierpse
op der aerden; daer mede betuygende bereet te zijn voor den Co-
ninck

ninck te verantwoorden. Waer van sy riepen neen/ met groot geroep ende getrompet ende getrommel/ ende met grooter vreuchdē. Dit gedaen zijnde so zijn die Heeren eenen tijt lanck by malcanderen gheweest in de Kerck/ ten lesten zijn de Heeren in sulcker ordinantie wt de Kerck gegaen gelijc sy daer in quamen/ te wetē/ door een gaelderie/ tot op het water/ soo dat den Coninck niet meer op straet en quam/ so dat hier anders geē differentie en was dan dat die xiiij. Jonckvrouwen die den sleep van die Coninginne droegen dat die de xiiij. Croonkens op hadden/ die de Heeren aen haren armen gedragen hadden. Doen is den Coninck ende de Coninginne gaen sitten in eenen tilboot/ ende de Heeren al in schuyten/ in goeder ordinantie. So den Coninck op het water quam so hebben op den Dijck gestaen tegen over Westmunster groote menichte van Camers/ welcke Camers met een loopende vyer aengesteken zijn/ so dat het schieten seer lang duerde/ ende die van den Tour hebbē mede beginnen te schieten/ so datmē seyde dat sy wel Clx. schoten vanden Tour hebben geschoten. Ondertusschen voer dē Coninc na de Londen brugge/ ende toonde die Coninginne die huysen/ eñ het schoone gebousel dis op den Teems staen. By die brugghe comende is hy wederom gekeert/ met groote triumphe/ want daer waren sulcken menichte van schuyten op het water/ datmen qualick bekende het water wt de schuyten/ ende alsoo is den Coninck weder gekeert in het Casteel van Witwael/ aen Westmunster. God beware den Coninck. Ende doen de Hertsiers wisten dat den Coninck niet weder door Westmunster en soude gaen/ so hebben sy het Laecken beginnen op te rapen: Ende de gemeēnte dit siende/ hebben het Lakē in sulcken maniere mede beginnen aen te tasten/ dattet in eenen corten tijt in menichte van stucken is ghetrocken gheweest/ datmen niet en wist waer het Laken gevaren was.

FINIS.